

Käytännötoimilla kohti Eurajoen vesistöalueen vaikuttavampaa vesienhallintaa (KÄTEVÄ) – toimenpiteet ja aikaansaannokset

Käytännön toimet maa- ja metsätalouden vesienhallinnan pohjana – esimerkkejä Eurajoen vesistöalueelta -webinaari

20.09.2023

Lauri Anttila

Pyhäjärvi-instituutti

JOKI OHJELMA

JOKIohjelman
toiminta-alue

Koko Eurajoen vesistöalueella
on vesienhoidon pitkäaikainen
perusrahoitus!

Pyhäjärven
suojeluohjelma

Pyhäjärven
suojeluohjelman
toiminta-alue

0 5 10 km

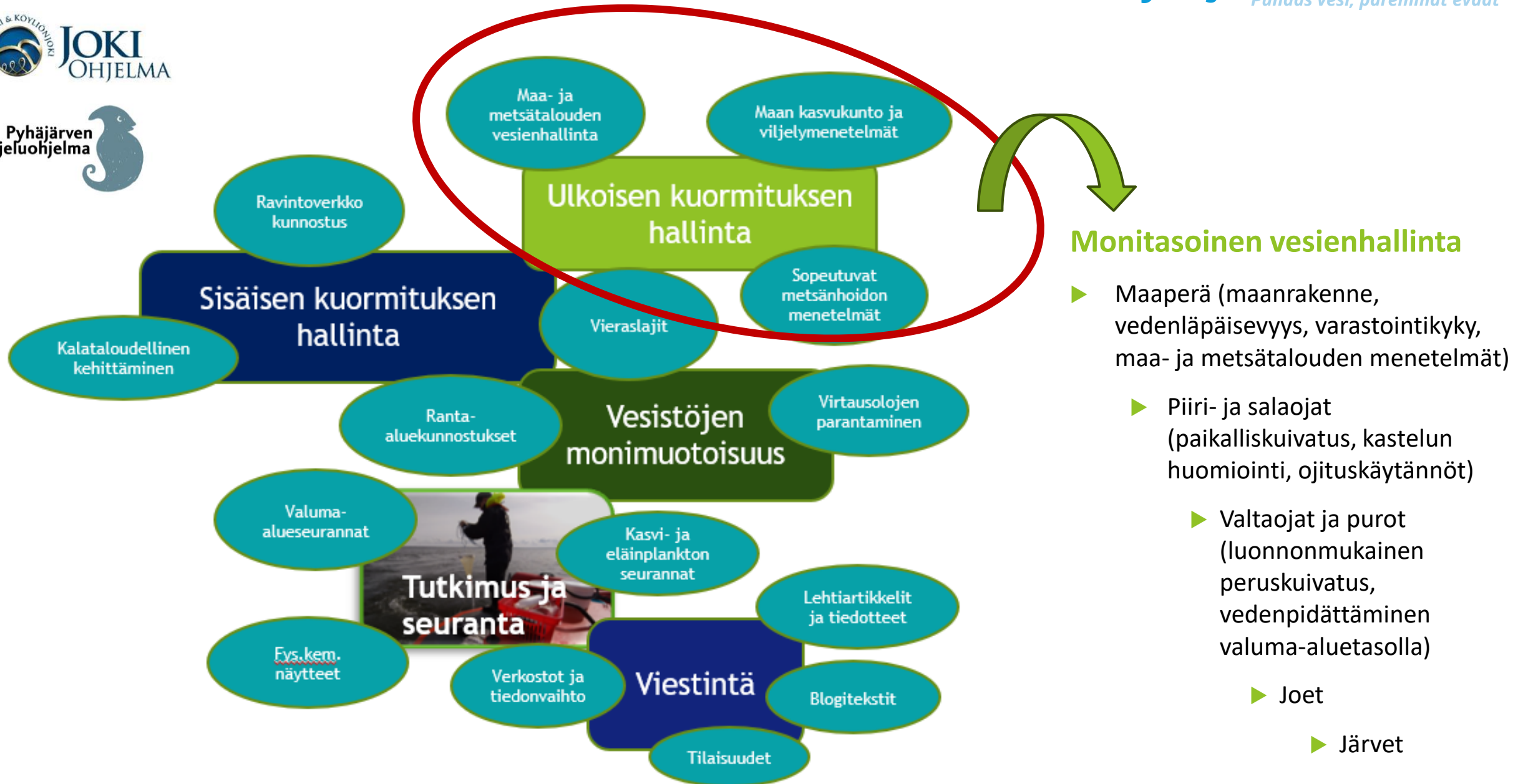
EURAJOEN VESISTÖALUE

Eurajoen vesistöalueella aktiivista valuma-alueuetyötä jo kolmella vuosikymmenellä

- ▶ Vesienhoidon tarpeet ja menetelmät muuttuneet matkan varrella:
 - ▶ Jos suuri osa kuormituksesta tulee kasvukauden ulkopuolella, biologiset ja uomissa toteutettavat menetelmät ovat yksinään riittämättömiä
 - ▶ Laadullisen hallinnan ohella myös veden määrä noussut keskiöön
- Eurajoen ja Pyhäjärven vesiensuojelutyössä painopiste siirretty yhä enemmän **maaperään ja siellä tapahtuviin prosesseihin**
- **Valuma-aluekohtainen suunnittelu (vesienhallinta)**

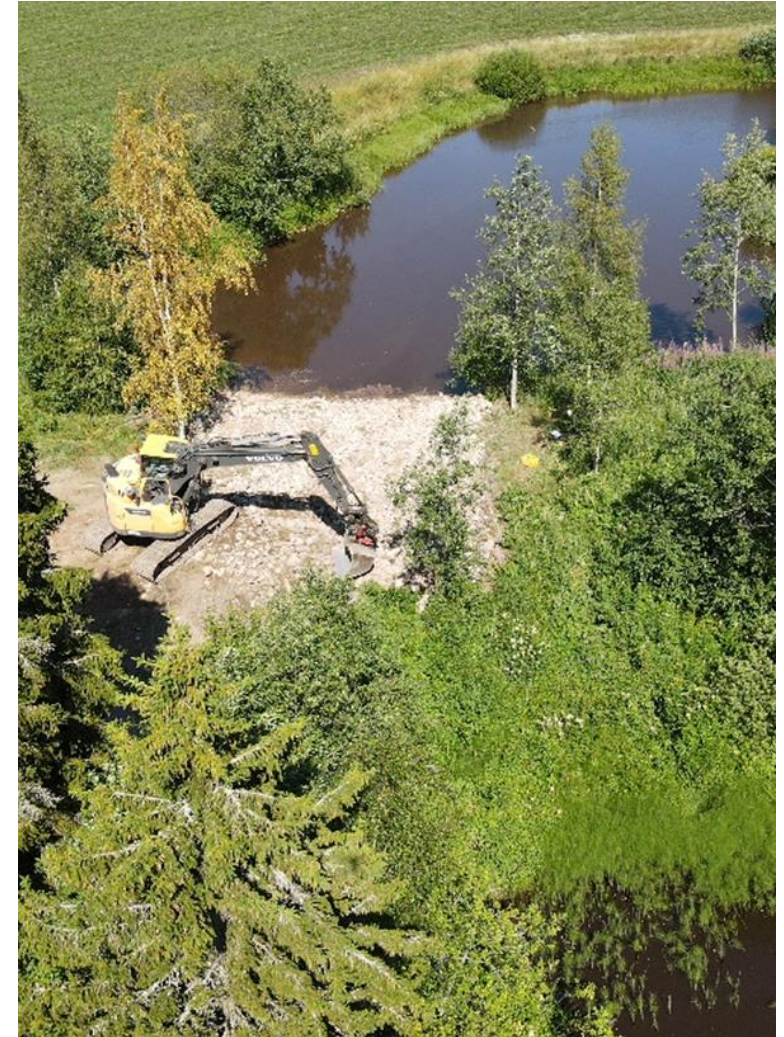
Vesienhoidon teemoja

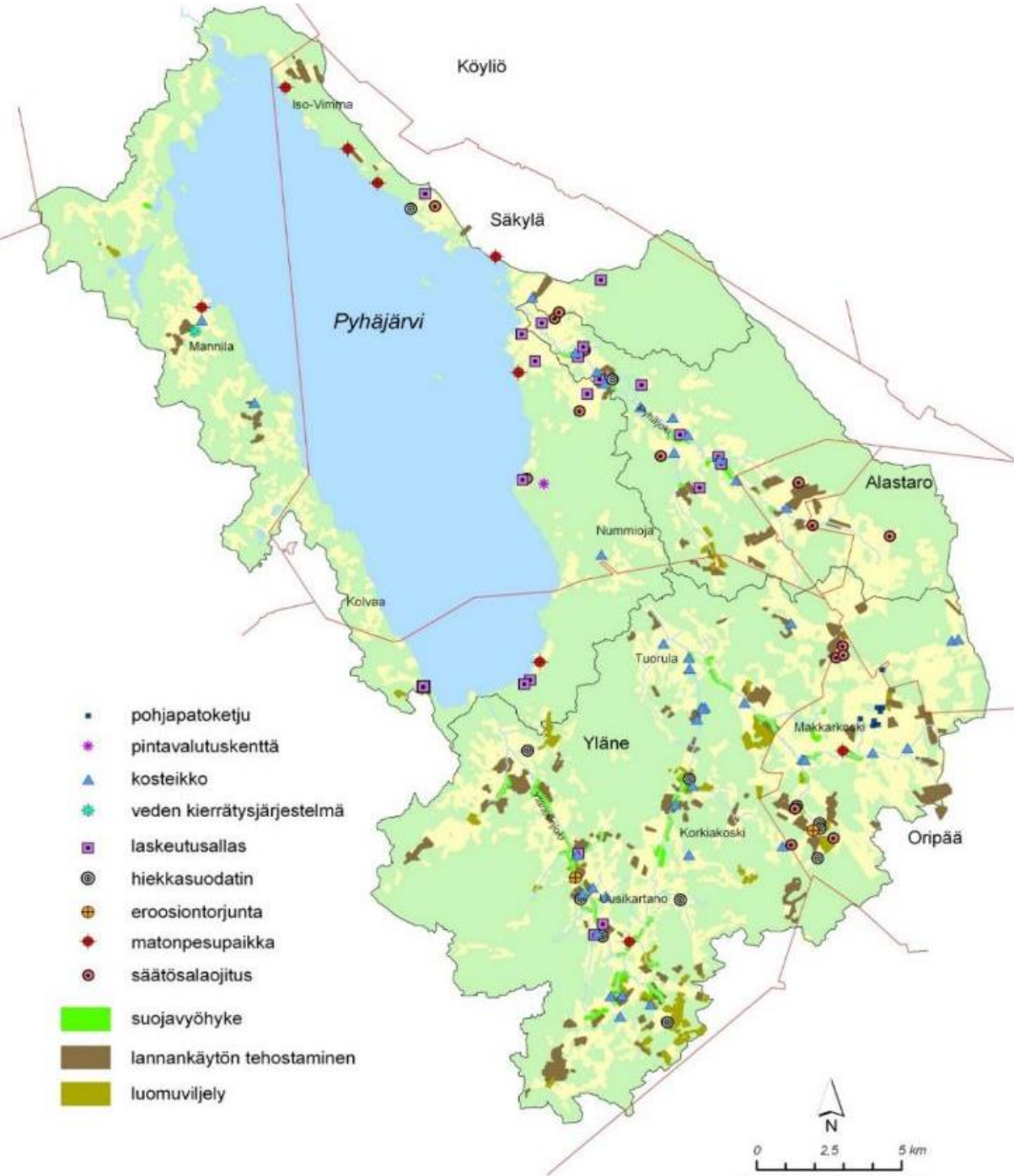

Kätevä – Käytännön toimilla kohti Eurajoen vesistöalueen vaikuttavampaa vesienhallintaa

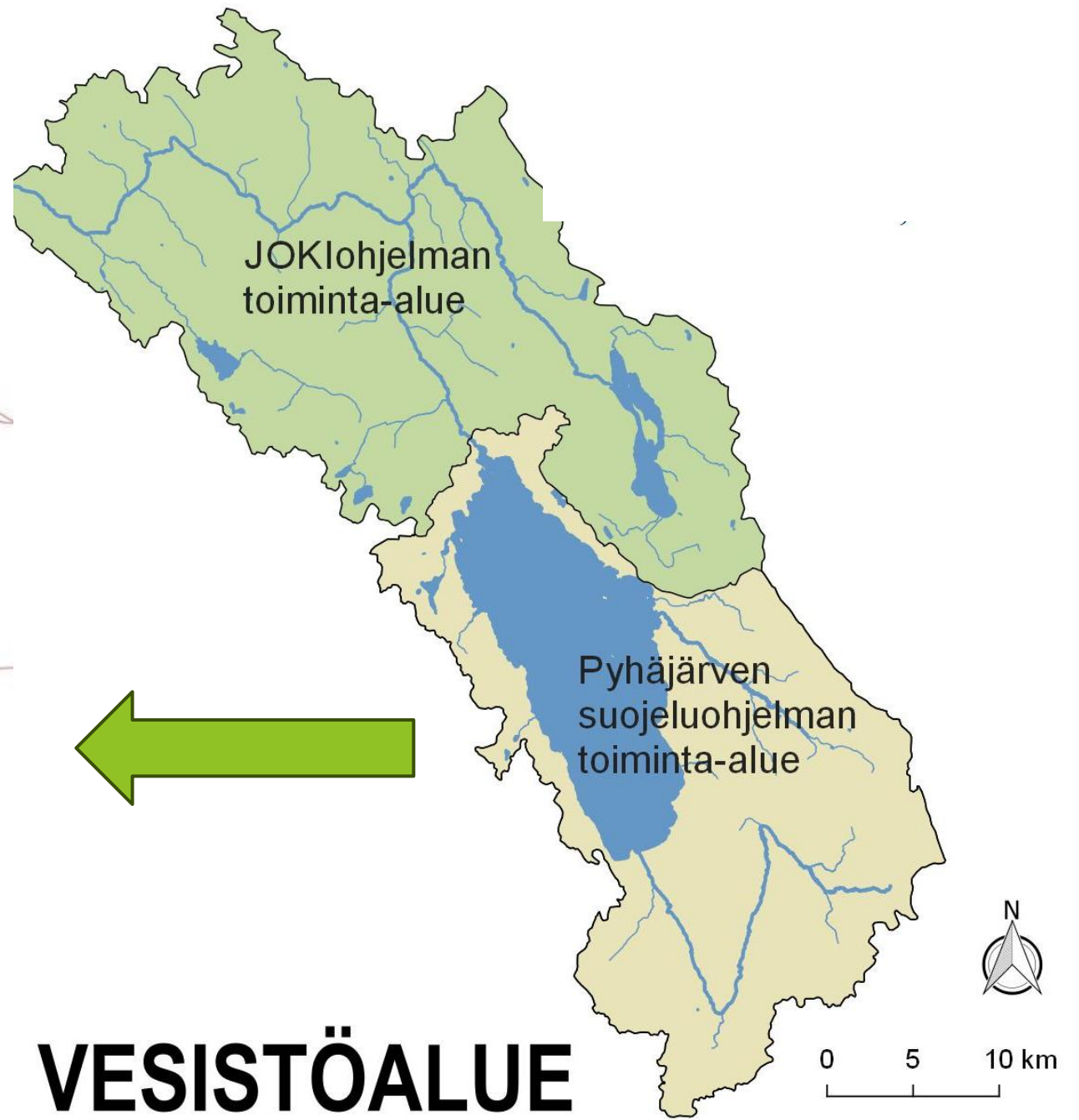
- ▶ Toteutusaika: 2021-30.09.2023
- ▶ Rahoitus: Maa- ja metsätalouden vesienhallinnan avustukset (MMM & YM), Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kautta
- ▶ Kokonaisbudjetti: 250 000 €, avustusprosentti 75 %
- ▶ Hanketoimijat: PJI, Suomen Metsäkeskus

- ▶ Hankkeella on kolme päätavoitetta Eurajoen vesistöalueella:
 - ▶ 1. Vähentää tyydyttävässä ekologisessa tilassa oleviin Pyhäjärveen ja Eurajokeen kohdistuvaa ravinnekuormitusta
 - ▶ 2. Tuottaa kokonaisvaltaisia vesienhallinnan ratkaisuja vesistöalueen pienemmillä osavaluma-alueilla toteuttavilla pilottikokonaisuuksilla
 - ▶ 3. Jalkauttaa esimerkkikohteiden kautta vesistö- ja ilmastokestäviä menetelmiä osaksi lounaissaomalaista maa- ja metsätaloutta.

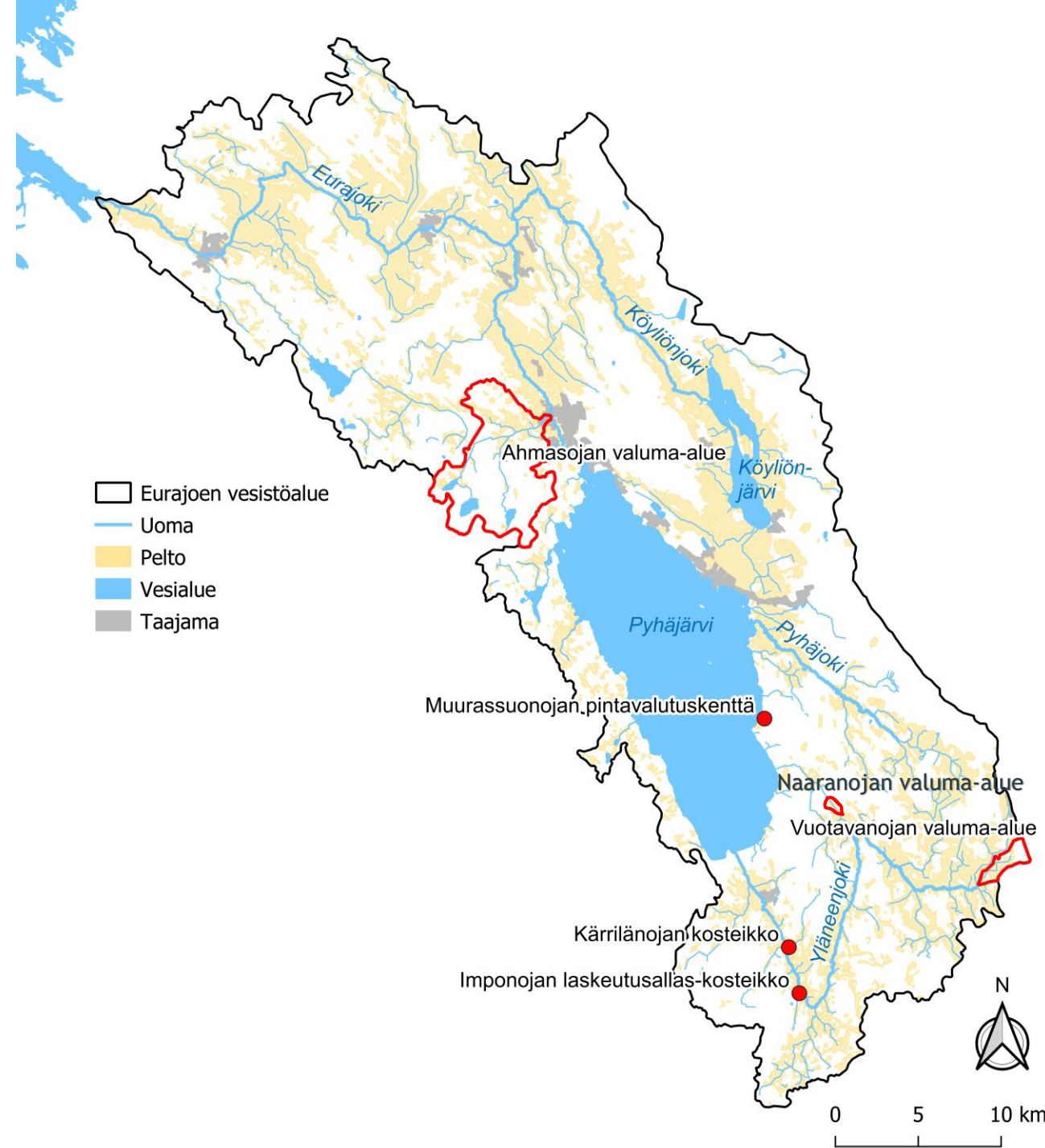

© Maanmittauslaitos lupa nro 7/MYY/07
 © Lounais-Suomen ympäristökeskus 2007

Käytännön kunnostustoimenpiteet

- ▶ Ahmasojan vesienhallinnan ja ravinnekuormituksen pilot-kokonaisuus
 - ▶ Padotettujen altainen ja pohjapatojen ketju
 - ▶ Kattaa noin 15 % Ahmasojan valuma-alueesta
- ▶ Vuotavanojan vesienhallinnan ja ravinnekuormituksen pilot-kokonaisuus
 - ▶ Kosteikkokunnostus
 - ▶ lohko-kohtaiset vesitalouspilotoinnit
- ▶ Naaranojan vesitalouspilotointi
 - ▶ putkipato & kaksitasouoma
 - ▶ parhaillaan työn alla
- ▶ Pyhäjärven valuma-alueen vesiensuojelutoimenpiteiden kunnostuspaketti
 - ▶ Imponojan laskeutusaltaan kunnostus
 - ▶ Kärrilänojan laskeutusaltaan padon kunnostus
 - ▶ Muurassuon pintavalutuskentän toimivuustarkastelu ja kunnostussuunnittelu

Ahmasojan metsätalouden vesienhallinnan toimenpiteet

- ▶ Yleissuunnittelusta vastasi Suomen metsäkeskus (Pasi Palovaara)
- ▶ 1. Padotettu allas + puuniput padon alle
- ▶ 2. Pohjapatoketju (2 kynnystä) + padotettu laskeutusallas
- ▶ 3. Pohjapatoketju + puuniput + padotettu allas
- ▶ Allasketjun kattama pinta-ala noin 5,6 km²
- ▶ Maaveden pinnankorkeuteen vaikutettiin noin 55 ha alueella (laajempi padotus vaikutus kohteilla 1 ja 2)

Ahmasojan vesienhallinnan toimenpiteet (KÄTEVÄ-hanke)

Jalkautustyö ja hankkeen viestintä

- ▶ Pellonpiennar -tilaisuuksia
- ▶ Vinkkejä kannattavaan kasteluun -webinaari
 - ▶ Tallenteet: <https://pyhajarvi-instituutti.fi/tapahtuma/vinkkeja-kannattavaan-kasteluun/>
- ▶ Maanparannusaineet ja uuden CAP-kauden mahdollisuudet – viljelijätilaisuudet valuma-alueilla keväällä 2023
 - ▶ Esitykset taltioitu ja ovat jatkohyödynnettävissä
 - ▶ <https://pyhajarvi-instituutti.fi/tapahtuma/viljelijatilaisuus-vojoiki/>
 - ▶ <https://pyhajarvi-instituutti.fi/tapahtuma/viljelijatilaisuus-kristalliranta/>
- ▶ Viljelijämatka Söderfjärdenille heinäkuussa 2023 (salaojakasteluun ja veden pidätykseen tutustuminen, yhteistyö HAPPASU- ja Kasteluvesi-hankkeet)

Kokemuksia ja ajatuksia kentältä:

- ▶ Suurin osa viljelijöistä vastuullisia ja ympäristötietoisia
 - ▶ Pelkkä ympäristöhyöty ei kuitenkaan aina riittävä motivaattori
 - ▶ Hyöty viljelijälle/metsänomistajalle tulee olla perusteltavissa
- ▶ Sopiva aikaikkuna muutoksille on juuri nyt
 - Äärevät sääolot ja ilmaston muutos herättelevät vaihtoehtoihin toimintatapoihin
 - Lounaisessa Suomessa vuonna 2023
 - Talvitulva (tammikuu)
 - Äärimmäisen kuiva alkukesä
 - Historiallisen suuret virtaamat elo-syyskuussa
- ▶ Vanhat kuivatus- ja viljelykäytännöt eivät välttämättä ainoa ja paras toimintatapa
 - ▶ Esimerkkien voimaa ei voi aliarvioida:
 - ▶ Pellonpienareella kokemuksia mm.
 - ▶ Maanparannusaineista, säätösalojituksista, syväkuohkeutuksesta...

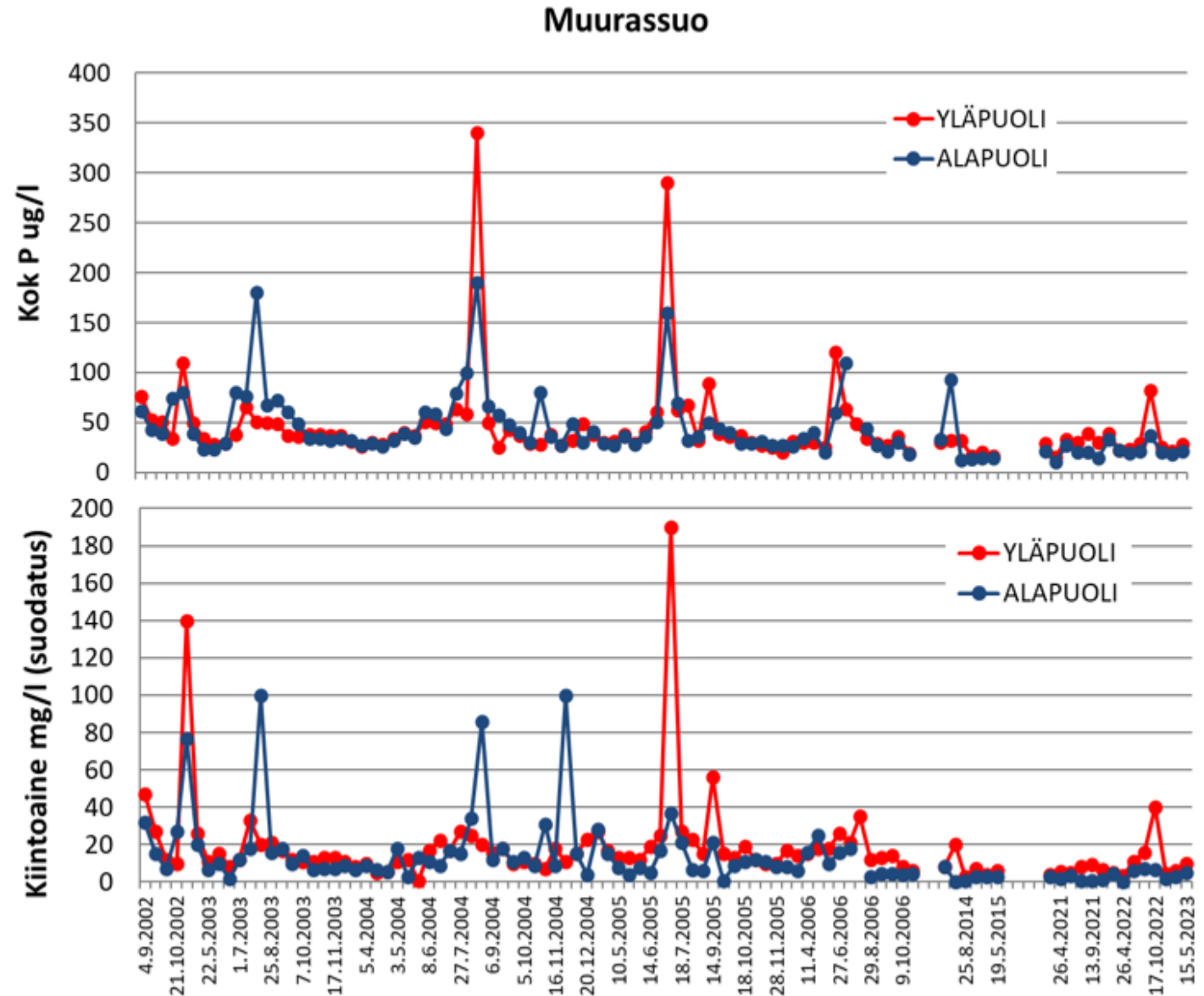

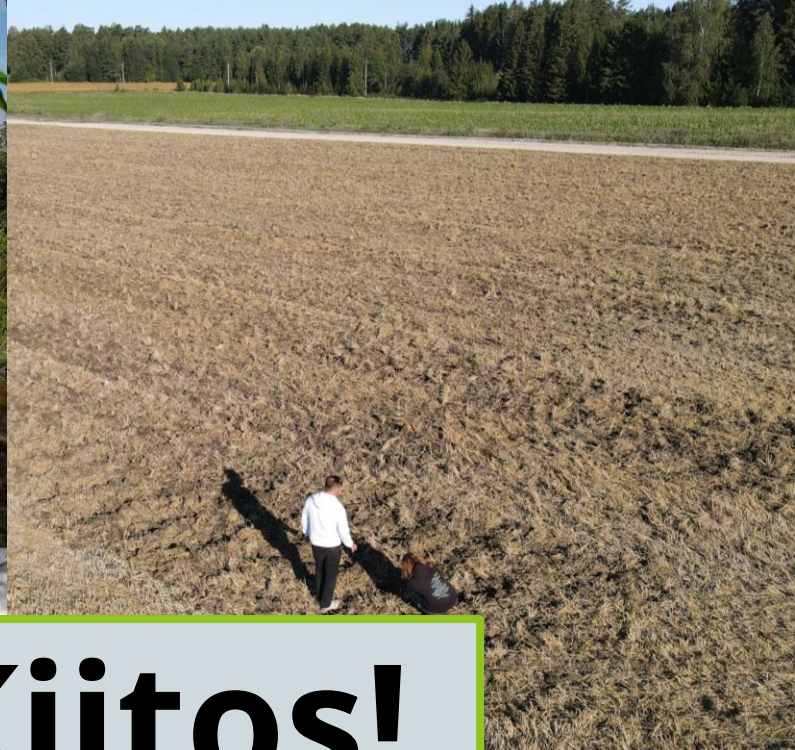
Maan rakenteen tarkastelua Pellonpienar-tilaisuudessa kesäkuussa 2021 (Kuva: Lauri Anttila)

Seuranta

KÄTEVÄ-hankkeessa toteutettiin mittavaa vedenlaadun seuranta kohdevaluma-alueilla

- ▶ Toimenpiteiden kohdennus
- ▶ Tehtyjen toimenpiteiden vaikuttavuus
 - ▶ Hankeaika auttamatta liian lyhyt jo, mutta tärkeää että toiminta saadaan alkuun ja lähtötilannetta kartoitettua
- ▶ Aiempien toimenpiteiden seuranta
 - ▶ Esimerkkinä Muurassuonojan pintavalutuskenttä
- ▶ Pitkänajan trendien havaitsemisessa ei koskaan liikaa aineistoa

Kiitos!
lauri.anttila@pji.fi

Kuva: Lauri Anttila

Kuva: Jari Yti-Heikkilä